

3983/00.04.01/2025

HYTE ja osallisuus

07.08.2025

Lausunto Kuopion kaupungin osallisuusmallista

Kuopion kaupungin lähidemokratiajaosto on ehdottanut 27.5.2025 Kuopion kaupungin osallisuusmalliksi Meidän Kuopio - osallisuusmallia ja pyytää lausuntoa Pohjois-Savon hyvinvointialueelta. Pohjois-Savon hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua Kuopion kaupungin osallisuusmallista.

Kuopion osallisuusmallin tavoitteena on kumppanuus asukkaiden kanssa, joka tarkoittaa yhteistyötä vaihtoehtojen kehittämiseksi ja toiveterian muodostamiseksi. Lisäksi osallisuusmallissa on huomioitu alueiden erilaisuus ja erilaiset tarpeet. Osallisuusmalli sisältää a) keinot kaupungin perustoiminnassa tapahtuvaan vuorovaikutteiseen palvelukehittämiseen b) tuen vapaaseen kansalaistoimintaan (tilat, avustukset, neuvonta) ja c) lähidemokratian.

Osallisuusmallissa tuodaan hyvin esille osallisuuden merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjänä. Mallin painotus asukkaiden aktiiviseen rooliin ja yhteiskehittämiseen tukee hyvinvointialueen tavoitteita erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä ja palvelujen kehittämisessä. Kuopion kaupungin osallisuusmalli edistää kunnan asukkaiden osallisuutta suunnitelmallisesti edeten asukkaiden aitoon osallistamiseen vaikuttavin osallisuuden menetelmin, kuten muun muassa toimijaverkostot, kumppanuuspöydät, hankekohtaiset asukasraadit, pitäjäraadit, kyselyt, keskustelutilaisuudet ja yhteissuunnittelu.

Osallisuusmalli nostaa tiedon pohjalta haasteita, kuten jatkuvasti heikentyneen luottamuksen päätöksentekijöihin. Osallisuusmallissa kuvataan rakenteellisia ja toiminnallisia keinoja vahvistaa luottamusta mm. laajentamalla päätösten vaikutusten ennakoarvointia, joka lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja voi vahvistaa luottamusta. Myös lähidemokratian vahvistaminen tuo päätöksenteon lähemmäksi arkea. Lisäksi osallistumisen vaikuttavuudesta viestimällä ja suunnitteluosallisuutta lisäämällä on mahdollista vahvistaa luottamusta päätöksentekijöihin.

Osallisuusmallissa korostetaan yhteistyötä ja nähdään se tärkeänä osallisuuden mahdollistajana. Näemme tärkeänä, että osallisuusmallin toteutuksessa hyödynnetään kaupungin ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä. Esimerkiksi nuorten, ikäihmisten ja erityisryhmien osallisuutta voidaan vahvistaa yhteisillä rakenteilla

3983/00.04.01/2025

HYTE ja osallisuus

07.08.2025

ja foorumeilla. Hyvinvointialue on valmis osallistumaan mallin jatkokehittämiseen ja yhteisiin kokeiluihin.

Pohjois-Savon hyvinvointialue korostaa, että osallisuusmallissa on tärkeää varmistaa myös haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ja ryhmien osallistumismahdollisuudet tunnistamalla ne ryhmät, jotka eivät ole osallisia ja jäävät helposti ulkopuolelle sekä etsimällä yhdessä heidän kanssaan sopivat osallistumisen keinot.

Osallisuusmahdollisuudet tulee mahdollistaa myös kaupungin reuna-alueilla. Pohjois-Savon hyvinvointialue pitää tärkeänä, että osallisuusmalli huomioi Kuopion erilaiset alueelliset tarpeet ja monimuotoisuuden. Pitäjäraatien kehittäminen ja niiden toimintamahdollisuuksien tukeminen on keskeisessä asemassa.

Osallisuusryhmän asettaminen ja vuosittaisten foorumien järjestäminen varmistaa seurannan ja jatkuvuuden. Osallisuusmallin jatkuva seuranta ja säännöllinen arviointi edistää mallin kehittämistä ja sen vaikutusten todentamisen asukkaiden hyvinvointiin. Henkilöstön osallisuuskoulutus ja tuki osallisuustyöhön on edellytyksenä mallin mukaisen toiminnan käytännön toteutumiselle.

Osallisuusmalli on tärkeä ja ajankohtainen avaus asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen vahvistamiseksi. Pohjois-Savon hyvinvointialue pitää mallia tervetulleena ja näkee sen tukevan Kuopion kunnan lakisääteistä tehtävää edistää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.

Säde Rytönen, HYTE- ja osallisuuspäällikkö
Laila Hytönen, hyvinvointikoordinaattori
Pohjois-Savon hyvinvointialue